

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Т.в.о. Завідувача кафедри**

_____ **д.е.н., професор,
Михайлова Л.І.**
«__» _____ **2019 р.**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

Напрямок підготовки: Аграрні науки та продовольство.

Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство»,
205 «ЛІС».

Факультет: Факультет агротехнологій та
природокористування.

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з «Психології» для студентів за напрямом підготовки 206 «Садово-паркове господарство», 205 «ЛІС».

Розробник: **к.е.н., доцент Галинська А.В.**

_____ (_____)
прізвище, ініціали *підпис*

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри **менеджменту**.

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1.

Т.в.о. завідувача кафедри

_____ (**Л.І. Михайлова**)
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Декан факультету агротехнологій та природокористування

_____ (Коваленко І.М.)

Декан факультету економіки і менеджменту

_____ (Строченко Н.І.)

Методист навчального відділу

_____ (_____)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство	<i>Нормативна</i>
Модулів - 2	Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство», 205 «ЛІС»; 206 «Садово-паркове господарство» с.т., 205 «ЛІС» с.т.	Рік підготовки
Змістових модулів: 4		2019-2020-й
		Курс
		1
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		1-й (о)
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 3,0	Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>	14 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота
		46 год.
		Індивідуальне завдання:
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить, %:

для денної форми навчання – _____/(44/46)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння теоретичними знаннями з психології та набуття відповідних умінь та навичок сучасної особистісної та ділової комунікації.

Завдання: формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення, розвиток інтелекту та психічних властивостей, які є складовою сучасної моделі фахівців в різних галузях діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати: науково теоретичні основи психології, а саме природу психіки людини; основні психічні функції та їх фізіологічні механізми; форми засвоєння людиною дійсності; сутність процесів навчання і виховання та методи за допомогою яких вони здійснюються; основні соціально-психологічні умови, що забезпечують життєдіяльність людини; психічні процеси і стани, що визначають особливість проявів поведінки людини в соціальному середовищі; роль свідомості та самосвідомості у поведінці, діяльності і формуванні особистості людини; основні соціально-психологічні умови, що забезпечують життєдіяльність людини; наукові теорії психології, які пояснюють сутність соціально-психологічних проблем груп і колективів та психологічний клімат у них; основи міжособистісної культури спілкування; психологію спілкування і діяльності; наукові теорії педагогіки та психології, які пояснюють сутність соціально-психологічні умови, мотиви, що спонукають до трудової діяльності; типологію та стилі індивідуальної управлінської діяльності; основи професійної діяльності; психологію ринкових відносин, переговорів та управління тощо.

Вміти: аналізувати особливості здійснення процесів навчання і виховання та застосовувати методи сприйняття знань при вивченні даної дисципліни; інтерпретувати власні психічні стани; аналізувати особливості здійснення процесів навчання і виховання та застосовувати методи сприйняття знань при вивченні даної дисципліни; визначити типи темпераменту, складати психологічну характеристику особистості, усвідомлювати закономірності міжособистісних стосунків у побуті та колективі; визначити стиль керівництва колективом; застосувати теоретичні знання до вирішення практичних проблем виробництва, соціально-професійного самовизначення; здійснювати психологічний аналіз професійної діяльності і дисципліни; здійснювати професійну діяльність на засадах етики і соціальної відповідальності.

3. Програма навчальної дисципліни

Обговорена та схвалена на засіданнях президії НМК з менеджменту і адміністрування «22» квітня 2009 р. протокол №22 з доповненнями від 18 травня 2010. Протокол №24 та 09 листопада 2011 протокол № 26.

Модуль 1. Психологія як наука та пізнавальні процеси.

Змістовний модуль 1. Психологія в комплексі наук про людину.

Тема 1: Психологія в комплексі наук про людину. Система явищ, які вивчає сучасна психологія. Предмети досліджень психології.

Історичні етапи розвитку психології. Місце психології серед інших наук. Психічна реальність. Структура сучасної психології.

Тема 2: Формування та розвиток особистості. Психологія особистості. Поняття особистості. Психологічна структура особистості. Основні фактори, які впливають на розвиток та формування особистості.

Структура і функціонування ЦНС людини. Мозок, людська психіка, психічне в єдності світу. Поняття про темперамент та його типи. Здібності, їх види, структура. Формування здібностей. Поняття про досвід. Характер, структура, акцентуація характеру. Спрямованість, мотивація, прояв потреб. Рівень домагань особистості.

Змістовний модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 3: Психологія пізнання. Первинне пізнання (чуттєве). Вторинне пізнання (абстрактне).

Інтелект. Структура інтелекту. Розвиток інтелекту.

Тема 4: Психологія спілкування. Взаємозв'язок спілкування і діяльності. Функції спілкування. Види спілкування.

Спілкування як соціальний феномен. Особливості управлінського спілкування. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні. Умови ефективної взаємодії в управлінському спілкуванні.

Тема 5: Психологія діяльності. Поняття про діяльність. Психологічний аналіз діяльності. Види діяльності.

Творча діяльність. Мета і мотиви діяльності. Засоби діяльності. Перенесення та інтерференція навичок.

Змістовний модуль 3. Людина і колектив.

Тема 6: Людина в колективі. Поняття групи, колективу. Види та класифікація груп.

Характеристика групи як соціального феномену. Групова динаміка та рівні проблем управління. Функції ефективної групи та соціальні ролі її членів. Умови ефективного групового вирішення проблем. Характеристика членів групи як фактор ефективності.

Тема 7: Соціально-психологічний клімат колективу. Поняття соціально-психологічного клімату колективу. Міжособові відносини. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Явище лідерства.

Модуль 2. Психічні процеси.

Змістовний модуль 4. Психічні процеси.

Тема 8: Відчуття та сприймання. Поняття про відчуття, фізіологічні основи відчуттів. Поняття про сприймання, фізіологічні основи сприймання. Види сприймань. Властивості сприймань. Індивідуальні відмінності у сприйманні людей

Види відчуттів. Властивості відчуттів. Розвиток відчуттів. Розвиток сприймання.

Тема 9: Уява. Поняття про уяву та її роль на ранніх етапах розвитку культури. Функції уяви. Основні характеристики уяви. Види уяви.

Прийоми створення уявних образів. Розвиток уяви.

Тема 10: Пам'ять. Загальне уявлення про пам'ять та її фізіологічні основи. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті.

Мнемонічні прийоми запам'ятовування. Розвиток пам'яті.

Тема 11: Мислення. Мислення та його фізіологічні основи. Операції мислення. Види і форми мислення.

Індивідуальні особливості мислення.

Тема 12: Мовлення та увага. Поняття про мовлення. Психологічний механізм мовленнєвої діяльності. Види мовлення. Розвиток мовлення. Поради студентам щодо розвитку зв'язного мовлення. Поняття про увагу, її природу та значення. Види та форми уваги. Основні властивості уваги

Деякі аспекти мовного етикету українців. Способи управління увагою. Розвиток уваги.

Тема 13: Емоційна сфера особистості. Поняття про емоції і почуття. Фізіологічні основи емоцій і почуттів. Вияв емоцій і почуттів.

Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття.

Тема 14: Вольова сфера особистості. Поняття про волю. Головні якості волі.

Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової діяльності. Слабка воля, причини цього і шляхи подолання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л		п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6
<i>Модуль 1. Психологія як наука та пізнавальні процеси людини.</i>					
<i>Змістовний модуль 1. Психологія в комплексі наук про людину.</i>					
Тема 1. Психологія в комплексі наук про людину.	8	2	2		4
Тема 2. Формування та розвиток особистості. Психологія особистості.	8	2	2		4
Разом змістовним модулем 1	16	4	4		8
<i>Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси</i>					
Тема 3. Психологія пізнання.	7	2	2		3
Тема 4. Психологія спілкування.	8	2	2		4
Тема 5. Психологія діяльності.	7	2	2		3
Разом за змістовним модулем 2	22	6	6		10
<i>Змістовний модуль 3. Людина і колектив.</i>					
Тема 6. Людина в колективі.	8	2	2		4
Тема 7. Соціально-психологічний клімат.	7	2	2		3
Разом за змістовним модулем 3	15	4	4		7
<i>Модуль 2. Психічні процеси.</i>					
<i>Змістовний модуль 4. Психічні процеси.</i>					
Тема 8. Відчуття та сприймання.	5	-	2		3
Тема 9. Уява.	5	-	2		3
Тема 10. Пам'ять.	7	-	4		3
Тема 11. Мислення.	5	-	2		3
Тема 12. Мовлення та увага	5	-	2		3
Тема 13. Емоційна сфера особистості.	6	-	2		4
Тема 14. Вольова сфера особистості.	4	-	2		2
Разом за змістовним модулем 4	37	-	16		21
Усього годин	90	14	30		46

5. Теми та план лекційних занять

№	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія в комплексі наук про людину. План 1. Система явищ, які вивчає сучасна психологія. 2. Предмети досліджень науки психологія.	2
2	Тема 2: Формування та розвиток особистості. Психологія особистості. План 1. Поняття особистості. 2. Структура особистості. 3. Основні фактори, які впливають на розвиток і формування особистості.	2
3	Тема 3: Психологія пізнання. План 1. Первинне (чуттєве) пізнання. 2. Вторинне (абстрактне) пізнання.	2
4	Тема 4. Психологія спілкування. План 1. Взаємозв'язок спілкування і діяльності. 2. Функції спілкування. 3. Види спілкування.	2
5	Тема 5: Психологія діяльності. План 1. Поняття діяльності. 2. Психологічний аналіз діяльності. 3. Види діяльності.	2
6	Тема 6. Людина в колективі. План 1. Поняття групи, колективу. 2. Види та класифікація групи.	2
7	Тема 7. Соціально-психологічний клімат. План 1. Соціально-психологічний клімат колективу. 2. Міжособові відносини.	2
	Разом	14 год

6. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення самооцінки особистості.	2
2	Індивідуальні відмінності в психіці людей.	2
3	Психіка та форми її прояву.	2
4	Здібності та їх характеристика.	2
5	Визначення особистісних якостей фахівця.	2
6	Темперамент і його зовнішні прояви.	2
7	Форми прояву емоційної сфери.	2
8	Відчуття та сприймання.	2
9	Механізми уяви.	2
10	Короткострокова та довгострокова пам'ять.	4
11	Види мислення.	2
12	Мовлення та увага	2
13	Емоційна сфера особистості.	2
14	Вольова сфера особистості.	2
	Разом	30 год

7. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія в комплексі наук про людину. План: 1. Історичні етапи розвитку психології. 2. Місце психології серед інших наук. 3. Психічна реальність. 4. Структура сучасної психології.	4
2	Тема 2. Формування та розвиток особистості. Психологія особистості. План:	4

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура і функціонування ЦНС людини. 2. Мозок, людська психіка і психічне в єдності світу. 3. Поняття про темперамент і його типи. 4. Здібності, їх види, структура. Формування здібностей. 5. Поняття про досвід. 6. Характер, структура, акцентуація характеру. 7. Спрямованість. Мотивація як прояв потреб. Рівень домагань особистості. 	
3	<p>Тема 3. Психологія пізнання. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелект. 2. Структура інтелекту. 3. Розвиток інтелекту. 	3
4	<p>Тема 4. Психологія спілкування. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спілкування як соціальний феномен. Особливості управлінського спілкування 2. Проблеми міжособистісного сприйняття в управлінському спілкуванні. 3. Умови ефективної взаємодії в управлінському спілкуванні 	4
5	<p>Тема 5. Психологія діяльності. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Творча діяльність. 2. Мета і мотиви діяльності. 3. Засоби діяльності. 4. Перенесення та інтерференція навичок. 	3
6	<p>Тема 6. Людина в колективі. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика групи як соціального феномена 2. Групова динаміка та рівні проблем управління 3. Функції ефективної групи та соціальні ролі її членів 4. Умови ефективності групового вирішення проблем 5. Характеристики членів групи як фактор ефективності 	4
7	<p>Тема 7. Соціально-психологічний клімат. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. 2. Явище лідерства. 	3
8	<p>Тема 8. Відчуття та сприймання. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про відчуття, фізіологічні основи відчуттів 2. Види відчуттів 	3

	3. Поняття про сприймання, фізіологічні основи сприймання 4. Види сприймань	
9	Тема 9. Уява. План: 1. Види уяви 2. Прийоми створення уявних образів 3. Розвиток уяви	3
10	Тема 10. Пам'ять. План: 1. Індивідуальні особливості пам'яті 2. Мнемонічні прийоми запам'ятовування 3. Розвиток пам'яті	3
11	Тема 11. Мислення. План: 1. Мислення та його фізіологічні основи 2. Операції мислення 3. Види і форми мислення	3
12	Тема 12. Мовлення та увага План: 1. Розвиток мовлення 2. Поради студентам щодо розвитку зв'язного мовлення 3. Деякі аспекти мовного етикету українців	3
13	Тема 13. Емоційна сфера особистості. План: 1. Поняття про емоції і почуття. 2. Фізіологічні основи емоцій і почуттів. 3. Вияв емоцій і почуттів.	4
14	Тема 14. Вольова сфера особистості. План: 1. Загальна характеристика волі 2. Психологічна структура вольового акту	2
	Разом	46 год.

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж, робота з книгою (читання, переказ, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, графіків, опорних конспектів тощо).

1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація, спостереження.

1.3. **Практичні:** лабораторний метод, практична робота, вправа, виробничо-практичні методи.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. **Аналітичний** (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

2.2. **Методи синтезу** (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.3. **Індуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.4. **Дедуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

2.5. **Традуктивний метод** (суть: це висновки від загального до загального, від часткового до часткового, від одиничного до одиничного).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний)

3.2. **Частково-пошуковий (евристичний)**

3.3. **Дослідницький**

3.4. **Репродуктивний** (суть: можливість застосування вивченого на практиці).

3.5. **Пояснювально-демонстративний**

4. Активні методи навчання (наприклад) - використання технічних засобів навчання, мозкова атака, рішення кросвордів, конкурси, диспути, круглі столи, бінарні заняття, ділові та рольові ігри, ток-шоу, тренінги, використання проблемних ситуацій, екскурсії, заняття на виробництві, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій *та інші*)

5. Інтерактивні технології навчання (наприклад) - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація) *та інші*.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- результати виконання та захисту лабораторних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- написання рефератів, есе, звітів;

- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				СРС	Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1 – 35 балів		Модуль 2 - 35 балів					
Змістові модулі 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 2	Змістові модулі 4	15	85 (70+15)	15	100
Т 1-2	Т 3-5	Т 6-7	Т 8-14				
11	12	12	35				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення.

1. Методичний посібник для самостійної роботи студентів 1 курсу з дисципліни «Психологія» російською мовою / Суми, 2018 г. - 39 ст.
2. Галинська А.В. Психологія. Методичні вказівки для самостійної роботи для студентів 1, 2 курсів денної та заочної форм навчання з напряму підготовки 206 «Садово-паркове господарство», 205 «ЛІС» / Суми, в 2015 році - 39 ст.

12. Рекомендована література

Базова:

1. Гришина, Н. Психологія конфлікту: навчальний посібник / Наталія Гришина. - Санкт-Петербург [и др.]: Пітер, Пітер прес, 2018. - 574 с.
<https://zavtrasessiya.com/index.pl? Act = PRODUCT & id = 3800>
2. Немов, Р. С. Загальна психологія в 3х тт. том II в 4 книгах. книга 3. уяву і мислення: Підручник і практикум для академічного бакалаврату / Р.С. Немов .: Юрайт, 2016. - 224 с.
3. Рамендік, Д.М. Загальна психологія та психологічний практикум / Д.М. Рамендік. - М .: Форум, 2013. - 304 с.
4. Вайнштейн, Л.А. Психологія управління: навчальний посібник / Л. А. Вайнштейн, І. В. Гуліс. - Мінськ: Вишешая школа, 2018. - 382 с.
<https://zavtrasessiya.com/index.pl?act=PRODUCT&id=3800>.

Допоміжна:

1. Іванніков, В.А. Загальна психологія: Підручник для академічного бакалаврату / В.А. Іванніков. - Люберці: Юрайт, 2016. - 480 с.
2. Котова, І.Б. Загальна психологія: Навчальний посібник / І.Б. Котова, О.С. Канаркевіч. - М .: Дашков і К, Академцентр, 2013. - 480 с.
3. Макарова, І.В. Загальна психологія: Короткий курс лекцій / І.В. Макарова. - М .: Юрайт, 2013. - 182 с.
4. Немов, Р. С. Загальна психологія в 3х тт. тому III: психологія особистості: Підручник і практикум для академічного бакалаврату / Р.С. Немов.-: Юрайт, 2015. - 739 с.
5. Шадриков, В.Д. Загальна психологія: Підручник для академічного бакалаврату / В.Д. Шадриков, В.А. Мазілов. - Люберці: Юрайт, 2016. - 411 с.

13. Інформаційні ресурси

- 1.Електроний ресурс. Основи психології. Сорокун П.А.:
<http://studentam.net/content/view/246/24/>
2. Електроний ресурс. Психологія і особистість. О.Ю. Корнієнко:
https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=ASFpVRUAAA AJ&citation_for_view=ASFpVRUAAA AJ:8AbLer7MMksC
3. Электронный ресурс. Библиотека Фонда содействия развитию психической культуры: <http://psylib.org.ua/books/>